СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК XLVII. Ч. 10. Джерзі Ситі, Н. Дж., субота, 14-го січня 1939. No. 10. Jersey City, N. J., Saturday, January 14, 1939. VOL. XLVII.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ. ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗА ГРАНИЦЕЮ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ АМЕРИКИ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1018. 4-0807. THREE CENTS IN THE UNITED STATES OF AMERICA. FIVE CENTS ELSEWHERE

ГАРЯЧКОВІ ЗБРОЄННЯ АМЕРИКИ

ВАШИНҐТОН. — У спеціяльнім посланні президен Рузвелт зажадав від конґресу безпроволочної ухвали додаткових 552 міліонів долярів на зброєння. З цеї суми більша частина піде на будування літаків для армії, а також для фльоти. Президент цю суму назвав тільки початковою, що покриє тільки найконечніші видатки в зброєнні. Він також говорив, що нині Америка справді краще узброєна, ніж вона була в 1917 році, та всетаки це ще не вистарчає.

НАСЕЛЕННЯ ОДОБРЮЄ ЗБРОЄННЯ.

НЮ ЙОРК. — На основі обчислень бюра публичної опінії, Ґелопа, переважаюча більшість американських громадян одобрює теперішні зброєння уряду. На десять громадян вісім є за те, щоб мати сильну армію і фльоту, а девять, щоб мати сильну летунську фльоту.

ҐУБЕРНАТОР КАНАДИ ТЕЖ ЗА ЗБРОЄННЯ.

ОТАВА (Канада). — Головний ґубернатор Канади, лорд Твідсмур, перед домініяльним парляментом заявив, що світове положення таке, що Канада мусить чимскорше поспішати з узброєнням краю. Він підкресляв потребу розбудови летунської фльоти і протиоборонних летунських машин.

ОБІЦЯЄ ЗБІЛЬШЕННЯ БУДОВИ ЛІТАКІВ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК.— Голова летунської палати торговлі, Лейтон Роджерс, заявив, що теперішні летунські фабрики в Америці зможуть подвоїти свою продукцію літаків і зможуть впродовж року випродукувати 5,500 військових літаків.

КОНҐРЕС СКОЛОЧЕНИЙ ПЛЯНАМИ ЗБРОЄННЯ.

ВАШИНҐТОН. — Серед конґресменів, і то як републиканських, так і демократичних, настало заміщання з причин нових плянів великого зброєння. Багато з них є проти цього, бо кажуть, що це зброєння остаточно втягне Америку у війну.

УБИВ З МИЛОСЕРДЯ СВОГО РІДНОГО СИНА.

НЮ ЙОРК.—Заможний нюйорський бизнесменнесмен Люїс Ґрінфелд зголосився на поліції і заявив, що він хльороформом убив свого 17-літнього сина, який був ненормально розвинений та мав невилікувальну хворобу, що дуже його мучила. Ґрінфелд довгий час плянував те вбивство, а коли рішився його виконати, то відіслав свою жінку до знайомих. Вбивник говорив це з тихим смутком та додав, що хоч він супроти закону поповнив злочин, то супроти людяности він зробив добре діло. Коли поліція взяла його на допит, він стратив рівновагу і грозив самогубством.

СХОПИЛИ ШАХРАЙСЬКОГО „ЛІКАРЯ".

НЮ ЙОРК. — Поліція схопила Семюела Когена, який, узявши з собою деякі лікарські прилади, ходив до старих людей та говорив їм, що його післав департамент старечих пенсій провірити їх здоровля. Він приказував людям роздягатись і тоді ніби оглядав їх. Після того велів їм відходити до другої кімнати, а сам перешукував їх кишені і все, що там було, викрадав. У той спосіб він обікрав чимало людей.

СТЕЙТ СКАРЖИТЬ ФЕДЕРАЛЬНИЙ УРЯД.

МОНПЕЛІЄР (Вермонт). — Ґубернатор стейту Вермонт, Джордж Ейкен, звелів стейтовій леґіслятурі ухвалити гроші на процес з федеральним урядом тому, що федеральний уряд занадто своєвільно поводиться з окремими стейтами, які на основі конституції фактично вважаються вповні незалежними. Безпосередньою причиною до скарги було те, що федеральний уряд хоче побудувати в згаданому стейті великі шлюзи й електрівні та в тій цілі присвоїв собі великі річні долини. Стейтова леґіслятура вповні одобрила думку свого ґубернатора й ухвалила на ту ціль $65,000. Але коли про те довідався федеральний уряд, то зараз повідомив ґубернатора, що без згоди стейту федеральний уряд не буде нічого будувати, та заразом додав, що спинення будови шлюз піде виключно на рахунок ґубернатора.

ПРИЗНАЛИ ВИНУ ЗА СПЕЧЕННЯ ВЯЗНІВ.

ФІЛЯДЕЛЬФІЯ. — Лава присяглих суддів узнала вязничного наставника Крейвена винуватим за спечення чотирьох вязнів, хоч одночасно узнала, що зробив він це не з виразною ціллю вбити людей. Крейвен минулого року в літі покарав кількох вязнів у той спосіб, що звелів їх замкнути в окремі кімнати і казав пустити там огрівальну пару. Вязні з гарячі погинули. Крейвенові грозить тепер кара до двох літ тюрми.

ЧЕЙМБЕРЛИН У МУСОЛІНІЯ.

Цю світлину, зняту в Римі, переслано телефоном до Лондону, а звідти перерадіовано до Ню Йорку. Вона представляє приїзд Невила Чеймберлина, англійського премієра міністрів, до Риму на розмову з Мусолінієм, італійським диктатором. Зліва направо: Ґраф Чяно, зять Мусолінія, італійський міністер заграничних справ; вайкант Галифекс, Чеймберлин і Мусоліні.

У ВІННІПЕҐУ ЛІКУЮТЬ ЗИЗООКІ ДІТИ.

У вінніпеґськім дитячім шпиталі від 16 місяців лікують зизоокі діти. Цю працю лікарі виконують при вжитті ортопедичного лікування; цей спосіб лікування по деякім часі направляє зір зіпсованого ока. Дотепер через дитячий шпиталь з успіхом перепустили 40 пацієнтів, які відійшли зо шпиталю вилікувані. Саме тепер у згаданому шпиталі лікують у той самий спосіб 120 дітей. Лікування триває від 6 тижнів до 3 років.

Коли би показалося, що зизооку дитину не можна вилікувати принятою методою, тоді слабе око оперують і при помочі операції, привертають нормальний зір. За лікування платиться шпиталеві оплату, але ті пацієнти, які не мають грошей на оплату лікування, можуть бути від оплати звільнені.

ХЛІБ ДЛЯ ЕСКІМОСІВ.

Летун і місіонар П. Шульте привіз останніми днями до одної оселі ескімосів хліб, зовсім там невідомий. Тамошні мешканці живляться тільки мясом.

РУДА МІДИ ПІД ЗАЛІЩИКАМИ.

В околицях Заліщик і Городенки відкрили поклади мідяної руди. Жили руди міди грубі близько 50 цм., причому чистої міди є в руді більше як 5 відсотків. Польський Державний Ґеольоґічний Інституту рішив продовжувати роботи цілу зиму. Ріжні підприємства вносять до Гірничого Уряду оферти на добування руди.

ТАЄМНИЧІ СТРІЛИ В БЕРЕЖАНЩИНІ.

У Ценеві, пов. Бережани, Іван Тарновський застрілив 23-літнього Гніжджука, що з іншими чотирьома людьми чатував біля його хати. Ведуть доходження.

ЦІЛА КЛЯСА В АРЕШТІ.

У Клявзенбурґу (Семигород) румунська поліція арештувала цілу сему клясу — 46 ґімназійних учеників — за приналежність до „Залізної Ґвардії".

КАНАДА НЕ ДУМАЄ ДОПУСКАТИ МАСОВОЇ ЖИДІВСЬКОЇ ІМІҐРАЦІЇ.

В Калґарах одержано на днях важне повідомлення в справі жидівської іміґрації до Канади від Ф. С. Блейра, управителя федерального іміґраційного департаменту. В цім повідомленні пише Блейр, що його департамент цілком не носиться з гадкою дати дозвіл на масове поселення жидівських збігців з Німеччини в Канаді. Департамент іміґрації дає лиш дозвіл на поселення в Канаді тим европейським іміґрантам, що мають досвід у праці на фармі та посідають вимагану суму грошей на загосподарення. Про масове поселення жидівських збігців з Німеччини, як це писав один мешканець жидівського походження з Медисин Гет чи Свифт Коррент, не може бути ніякої мови.

ОГОЛОСИВСЯ ЛІНЮХОМ, ДІСТАВ 19 ПРЕДЛОЖЕНЬ З РОБОТОЮ.

З Торонта доносить про таку цікаву подію: Рой Кенеді, 21-літній юнак з Манітоби, стратив більше як 2 місяці на шукання роботи звичайним способом. Вкінці впав на дотепний спосіб. Помістив у часописі такого змісту оголошення: „Лінивий, нечесний, не заслугуючий на довіря юнак шукає якогонебудь заняття". Небавом дістав 19 зголошень, у яких предкладано йому ріжного роду роботу. Дотепний парубок ломить собі тепер голову, котре з предложених йому занять прийняти.

ПРАЦЯ КАНАДІЙСЬКИХ БДЖІЛ.

Канадійські бджоли випродукували минулого року 33,975,000 фунтів меду, тобто коло 4,309,000 фунтів більше як 1937 року. У 3 степових провінціях продукція меду виносить приблизно 14,393,000 фунтів. Найбільше меду з усіх степових провінцій випродукувала провінція Манітоба, бо коло 9,595,000 фунтів. Минулорічна продукція меду є одною з найбільших в історії Канади завдяки теплому літу і довшій та теплій осені.

ПІДСТАВИВ НОГУ СВОМУ ТОВАРИШЕВІ.

У Володимирі учень Т. Качковський підставив на жарт ногу свому товаришеві К. Клюсці так, що Клюска впав на тротуар і вдарився так сильно в голову, що до трьох днів помер.

ЗАСУДИЛИ ДВІ ВОРОЖКИ.

Львівська поліція зліквідувала дві професійні ворожки, що довший час „урядували" у Львові. Одна з них приймала гостей у першорядному львівському готелі й удавала ясновидючу, хиромантку, а навіть лікарку й веліла собі платити за візиту 5—15 зл. Ворожка ставила діяґнози хворим, продавала свої масті й зела та виписувала рецепти. Тільки деколи звертала пацієнтів до лікарів. Стверджено, що до цеї ворожки заходило дуже багато людей з найліпших суспільних кол, так, що мусіли навіть чекати черги.

Тому, що не вільно владжувати спіритистичних, телепатичних і т. п. сеансів, власті рішили зліквідувати цю ворожку.

Підчас ревізії знайшли в неї скляну „маґічну" кулю, зела, масті, рецепти, таємні книги і т. п.

З цього вороження ворожка мала великі доходи. Всі її „причандали" забрано на таксівку, а ворожку відвезли до поліційних арештів.

Зараз опісля зліквідовано ще й другу ворожку у Львові. Ця „ворожка" ворожила для нижчих верств. Вона вдавала вбогу, й казала, що мусить якось заробляти на життя. Та виявилося, що вона мала кілька щадничих книжечок, на суму 40,000 зл. Одна з цих книжечок (книжечка МККО з Познаня) мала суму 20,000 зл.

І цю ворожку арештували.

Старостинський суд засудив обі ворожки за обман і ворожбитство. Їх покарали по 3,000 зл. гривни з заміною вразі нестягальности на 3 місяці арешту. Обі мають також чимскорше покинути місто.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

НЕМА НАДІЇ НА ПОЛЕКШІ ДЛЯ УКРАЇНЦІВ У ПОЛЬЩІ

ВАРШАВА. — Польська Аґенція Телеґрафічна подає, що в соймовій буджетовій комісії порушено справи національних меншин у Польщі. Посол Скрипник домагався створення при президії ради міністрів спеціяльного уряду для українських справ. Посол Целевич поставив низку інших українських домагань. Не узгляднено жадного з них. Польські посли відповідали, що домагання, які українські посли представляють як домагання української людности, є „замовлені" деінде. Це робота „чужих аґенцій". До цього додали, що українці повинні памятати, що їм у Советах живеться куди гірше.

НОВІ МАСОВІ АРЕШТИ В УКРАЇНІ.

ВАРШАВА. — В цілій Україні під Советами настала нова повінь арештів. Такі надходять вісті. Між іншими арештовано 6 редакторів державного видавництва за те, що видають книжки з українськими націоналістичними тенденціями. В Чернігові арештовано двох секретарів комсомолу, Бойка і Миколаєнка, за те, що відносилися ворожо до советської влади. Там же арештовано й головного редактора органу молоді. В Камянці Подільськім арештовано редактора Курганського й трьох секретарів комсомолу.

Конфіскують „Кобзаря".

З Москви доносять, що комісар внутрішніх справ видав наказ сконфіскувати нове видання „Кобзаря" Т. Шевченка, бо пояснення до поезій Шевченка зраджує „національну тенденцію".

„ПЕРЕПРОСИВ", АЛЕ З ПРИМУСУ.

ВАРШАВА. — В Севлюші, в Карпатській Україні, українські демонстранти вибили шиби в польськім консуляті. Премієр о. Волошин, як це робиться завжди і всюди в таких випадках з консулятами і посольствами, виправдував уряд за цей випадок. З того польська урядова аґенція зробила „особисті перепросини".

ПРЕЗИДІЯ РАДИ МІНІСТРІВ.

ХУСТ. — Президія ради міністрів Карпатської України складається з трьох департаментів: 1. персональний під проводом М. Лаланича, 2. законодатний під проводом радника Кочергана, 3. рахунковий під проводом С. Єфремова. Територія Карпатської України буде поділена між 2 краєві суди і 10 окружних.

ЗРАДНИК ІДЕ ДО АМЕРИКИ.

ХУСТ. — Як доносять з Мукачева, відомий москвофіл і мадярон Фенцик посварився з іншими москвофілами і хоче їхати до Америки, щоб знайти собі місце.

НЕ НАДІЮТЬСЯ ВІЙНИ.

МОСКВА. — В советській пресі пишуть про можливості війни. І твердять, що не буде війни в двох найближчих роках, бо Гітлер ще до війни не готовий.

БАЛЯДИ КАРПАТСЬКОЇ УКРАЇНИ.

БРАТИСЛАВА (Словаччина). — Вийшов чеською мовою переклад 29 українських баляд. Переклав їх Іван Вондрачек. Книжка має заголовок „Народні баляди Карпатської України". Перекладені баляди виявляють велике багатство української народньої творчости. Чеська й словацька критика приняла цей переклад дуже прихильно.

ЗА ЩО В ПОЛЬЩІ КАРАЮТЬ.

ЛЬВІВ. — „Новий Час" (ч. 286 з 1938 р.) подає, що Івана Пінчук-Наливайка, представника української гарбарні „Астра" в Стрию, покарало костопільське староство (на Волині) гривною 50 зл. за те, що збирав серед українських селян сирі шкіри і їх відсилав до української гарбарні, яка їх виправляла й назад звертала власникам.

ГЛУЩЕНКО В КИЄВІ.

КИЇВ. — Виставлено коло 100 експонатів відомого українського маляря Глущенка, що досі були виставлювані головно в чужих краях і у Львові. Глущенко намалював портрет Шевченка, краєвид Канева й картину „Шевченко серед кріпаків".

ВІДВІДАЛИ КАРПАТСЬКУ УКРАЇНУ.

ХУСТ. — В інформаційних цілях відвідали Карпатську Україну кореспонденти Японської Телеґрафічної Аґенції „Домеї": редактор Маґаті й редактор Осімо.

РОЗСЛІДЖУЮТЬ БАГАТСТВА.

ХУСТ. — Карпатську Україну обїхала німецька делеґація, щоб розслідити природні багатства країни. Розслідживав край іще й визначний німецький ґеольоґ, інжинір Цісарс. Також переводили розсліди д-р Ґеблер і д-р В. Райх, члени „Німецького Ґеоґрафічного Інституту".

ГАЙНЕ ПО УКРАЇНСЬКИ.

КИЇВ. — Державне Літературне Видавництво видасть нове видання творів німецького поета Гайнріха Гайне. Будуть перевидані давні переклади Лесі Українки, Івана Франка, Михайла Коцюбинського й інших. Будуть додані й нові переклади Рильського, Сосюри, Голованівського, Тичини й інших.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays by the Ukrainian Press and Book Company, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY, N. J.

МИ НЕ ЗРЕКЛИСЯ!

Звертаємося з останнім словом до наших братів, виходців із Закарпаття, що як „карпатороссі" зідуться 16. січня б. р. до Пітсбурґу, щоб забрати голос у справі Карпатської України і її уряду, на якого чолі стоїть о. д-р Августин Волошин.

Останні відомості подають, що конґрес відложено на день 30. січня, бо ще нема порозуміння щодо того, яке заняти становище. Та не знаємо, чи це правда. У всякому випадку те, що пишемо, буде важне й у дні 30. січня.

Підкреслюємо, що ми маємо настільки політичного вишколення, що можемо сміло передбачити, що евентуальне рішення „карпатороссів" у справі прилучення Закарпаття до Мадярщини не матиме ніякого практичного значіння. Воно хіба хвилево допоможе Польщі далі снувати свої діявольські пляни щодо спільної польсько-мадярської границі, а тимсамим і давлення українського народнього духа ще й на Закарпатті. Та те, як і інші ворожі затії Польщі, українських змагань до визволення українського народу не припинить. Бож кожний бачить, що навіть теперішня жорстока і крівава пацифікація нашого народу в Польщі тільки український рух скріпляє, бо притягає до себе ще й ті сотні тисяч православних селян, що були досі під московськими впливами. Тому не лякає нас навіть евентуальне таке рішення „карпатороссів", що є ніби за „цілу Підкарпатську Русь", а властиво за ліквідацію Карпатської України і прилучення її до Мадярщини — в користь Польщі. Нас тільки палить той сором, що між нашим народом у часах визволення народів в Европі може бути хтось, що заявляється добровільно за те, щоб свою націю і свій край віддати ворогам. Бо чи ми „карпатороссі", „русскі", „руські", чи українці, це наша власна внутрішня справа. Ми самі дамо собі з нею раду. Особливо в часі, коли вже нема таких учених у світі, що моглиб заперечувати існування українського народу й української мови як мови самостійної. І це наша справа, хто є тепер в уряді Карпатської України. Бо важне є те, що є там наші люди, що там панує наша мова та що є там пошанована наша віра. Чиж тепер хочемо, щоб це все замінити на мадярське чи польське панування?

Провідники „карпатороссів" проливають сльози за Ужгородом і Мукачевом. Кажуть, що українці їх віддали. Та це неправда. Бо саме українці, а навіть українська іміґрація з Америки, запротестували проти цього, щоб мадярам віддавати ті міста й українське населення. Саме українці заявили, що вони ніколи з тим не погодяться і ті землі відберуть, як матимуть силу. Ось ту свою волю вони вже тепер маніфестують, і то не словами, заявами і конґресами, бо там під Мукачевом і Ужгородом саме тепер кладуть свої голови за ту святу справу — українські січовики. Так, Україна ніколи не зречеться Ужгорода і Мукачева, як не зрікається Сянока, Львова, Чернівець і т. д. Для неї Ужгород і Мукачів це частина тої Карпатської України, яка є складовою частиною Великої України.

Польські пляни в справі України

Не від сьогодні галицькі поляки, а за ними й інші мріють про знищення українців, а насаджування на їх місце поляків. Фантазії та мрії з часів польських повстань проти Росії, коли то вони видавали „золоті грамоти" до українців та гасла „за нашон і вашон вольносць", давно вже вийшли з моди. Тепер поляки наче забули про те, як їх переслідували москалі та прусаки. Одначе не забули, тільки способи і засоби, що на них поляки нарікали перед усім культурним світом, самі засвоїли собі. Ба, ще скріпили їх. Бо кожний спосіб добрий, щоб тільки закріплював польщину на „кресах". Знищили українське шкільництво, двірську землю, колись власність українських бояр, що її український селянин зливав своїм потом, кольонізують між мазурів, перетягають українську шляхту насильно на латинський обряд, виселюють українців із прикордонних смуг, „пацифікують" українські села, нападають на українські інституції, нищать їх.

Перед веде у тому емеритований професор львівськоо університету, вшехполяк Станислав Ґрабський. Він виїздить час до часу зо Львова до Варшави, де дає тамошнім полякам поуки-відчити, як знищити українців.

І так 16. грудня мав професор Ґрабський відчит, у якому сказав, що найліпший спосіб на знищення українців це парцеляція землі на території, заселеній українцями, між мазурів і ревіндикація, себто переоблювання українців на поляків, бо, мовляв, „їх предки і так були поляки". „Добре, що Польща заключила союз із Москвою; треба ще притягти румунів і разом ліквідувати українців". І то треба зробити це заздалегідь, бо **українці чекають на війну з такою тугою, як колись чекали поляки".** (Отже це „цо інного": полякам вільно було тужити за війною і визволитися, ще й забрати чужі землі: українські, литовські, білоруські, чеські, словацькі, німецькі, а українцям не вільно тужити за війною, щоби бути господарем на своїй рідній вемлі!).

Підбурені таким „відчитом" присутні домагалися між іншим у дискусії усунення посла Василя Мудрого з віцемаршалківства сойму та жадали повести аґітацію, **щоб Карпатську Україну прилучити до Польщі,** коли не вдалося прилучити її до Мадярщини. Зрештою мадяри все підуть із Німеччиною.

Ще дальше ніж професор Ґрабський посунувся у свому звіринному шовінізмі ксьондз Бурша (якесь підозріле назвище), який свою промову закінчив дослівно таким закликом: **„Коли Совети знищили та переселили шість міліонів українців — чомуж ми, поляки, чекаємо?!"**

ЧОМУ ПРОТИ НАС?

Хочу торкнутись дуже „делікатної справи: останніх подій у давній Чехословаччині й створення Карпатської України. А „делікатною" вважаю ту справу тому, що хочу згадати про те, як віднеслася жидівська преса, особливо в краю, до українських змагань, добитись кращої долі.

Отже з самого початку чеської крізи, з самого початку переговорів, нарад і т. п., які заважили на долі Карпатської України, майже вся жидівська преса виступила одноголосно проти нас. Всі оті „Хвілі", „Наші Пшеґльонди", „Нови Дзеннікі" і т. д., не кажучи про французько-жидівську пресу, зайняли в справі Закарпаття вороже нам становище. Це вона постійно писала про „мініятурну державу", про „голод на Закарпатті", про те, що населення Закарпаття аж гине, так проситься до мадярів... Що в цілій країні ідуть повстання проти уряду о. Волошина... Що колиб там зробити плебісцит, то наша людність, мовляв, одноголосно висловиласяб за Мадярщину... Жидівська преса також повторяла дуже докладно брехні ріжних пресових аґентур про те, що Франція й Анґлія стоять по стороні мадярів, що властиво й Німеччина хитається, що Закарпаття не має рації існування та що арбітраж — це не є щось стале, бо все це хутко зміниться і т. п. А представник жидівського „Нашого Пшеґльонду" подавав спершу з Ужгороду, а потім з Хусту наскрізь глумливо-нахабні дописи про всі перші почини українців зорґанізувати свою країну і свою владу.

Оті всі вигадки, всі брехні чужих пресових аґенцій — а один Бог знає, скільки їх було — всі вони були точно передруковувані в жидівських ґазетах. Та найгірше було те, що й найдрібніші приключки були роздмухувані до не знати яких подій. Всі вони баламутили опінію, бо їх раз-у-раз повторювано — нині, завтра, позавтра.

Не треба бути якимсь антисемітом, щоб набрати відрази до такої тактики в часописах такого народу, якому й самому не всюди солодко живеться. Ця тактика жидівської преси була огидна тому, що носила такі ознаки підлизування сильнішим, що читача брала просто гидь.

І потім та преса, а за нею і наші радикали дивуються, як з українського боку виявляється деколи вияв негодування супроти такого поступовання. Бож треба бути людиною без жадної національної гідности, щоби по таких і їм подібних виступах не відчувати відрази до такого поступовання. Жидівська справа є д у ж е з а п л у т а н а, а жидівську проблему не так легко розвязати. Але мимоволі встає питання: невже, з огляду на траґічний стан жидівської справи, в багатьох державах Европи, а також і в їх власній „домівці" у Палестині, невже з огляду на хвилю антисемітизму, яка точиться по цілім світі, лежить в інтересах жидівства викликати такі ворожі до себе почування, які конче мусить викликати наприклад і така антиукраїнська пресова кампанія, яку повела жидівська преса з приводу Карпатської України, а про яку отсе була мова?

Кепську прислугу робить жидівська преса свому народові, коли в такий спосіб виступає проти України.

ТРЕБА ОСВІДОМИТИ

У старім краю ведеться по селах боротьба з неграмотністю. Та є ще така неграмотність, яка є дуже велика, коли йде про українську іміґрацію в Америці, головно ту частину іміґрації, яка складається з виходців із Закарпаття і Лемківщини. Це є неграмотність щодо національної приналежности. Тому і тут в Америці треба нам взяти під увагу ті розумні слова, що їх знаходимо у львівськім часописі „Наш Прапор" (ч. 132 з 1938 р.).

„Не треба забувати, що крім невміння читати й писати існує ще гірша **неграмотність** у справі національної приналежности. Адже трапляються ще зачасті випадки, де люди не знають, до якої вони нації належать. Ще частіші, чи масові є випадки, де наше селянство називає себе „русинами", і в цей спосіб, не хотячи, підкопує політичне становище української нації. Адже відомо, як наші доморослі „русскі" використовують цю неграмотність „русинів"; адже відомо, як **Бродій та Фенцик, саме користаючи з неграмотности карпатських „русинів", задумували продати Карпатську Україну.** Вже тільки з цього одного прикладу бачимо, якою небезпечною є національна неграмотність. Тому на цю неграматність мусимо звернути ще пильнішу увагу. Цьогорічну зиму ми повинні вповні використати для поширення національної грамоти так, щоб не було вже ніодного українця, який не знав би своєї національности, який бодай у скромненьких начерках не чув би історії української нації.

„Ці важні справи мусять усюди знайти своїх виконавців. Найкращі задуми й пляни лишаються неживими, чи гинуть передчасно, коли не знайдуть для себе живих людей, виконавців, які з вірою в успіх, з волею до чину взялисяб за виконання задуманого діла. Для поборювання неграмотности не бракує у нас людей. Маємо тисячі самоосвітників, які в цьому напрямку моглиб виконати велитенську працю. Маємо тисячі інтеліґентних селян, які моглиб своїх неграмотних товаришів повести „до сонця" грамоти й освіти. Кожний з тих тисяч може і мусить виконати свій громадянський обовязок: **скинути бодай одному неграмотному полуду з очей, втягнути його в ряди активних членів української нації. В імя кращого майбутнього української нації . берімся негайно до праці".**

ГУЦУЛЬСЬКА РЕПУБЛИКА

(Двацятьліття ясінського зриву 1918—1919. р.).

(5)

Саме ті реквізиції, хоч у більшості безуспішні або й незначні, були причиною, що люди незлюбили Попенка так, що і він заплатив життям за свою вірну службу для народу.

Гуцульська ґвардія в Рахові виявилася майже безвартісною. Бо зараз на другий день, як відійшов головний гуцульський військовий відділ, на приказ команданта зголосилося до служби всього пять людей, а в цьому два місцеві цигани з Устерік, які зголосилися до ґвардії лише тому, що їм обіцяли були добрий хорч і добру плату. Рештки народньої ґвардії, які не ставилися, застрашили погрозами місцеві роззброєні жандарми, які ходили потайки від хати до хати та погрожували тяжкими репресіями, як прийдуть знову до влади. А що ввесь край добре знав, що вони не любили панькатися з місцевим населенням, то не дивота, що їх аґітація знаходила послух.

І так сталося, що Рахово, яке мало слабу залогу та було заселене людьми неприхильними для гуцулів осталось болючим місцем у запіллі наступаючої гуцульської армії. Це також виразно виявилося підчас відступу гуцулів після поразки коло Мармороського Сиготу. Та гуцульське військо про те взагалі не дбало, а завзято йшло вперед, **забуваючи взагалі забезпечити запілля.**

Ліпше поступили ясінські гуцули з вербунком у Богдані, куди післали своїх делеґатів. І там теж роззброїли жандармів, а що це майже чисто гуцульська громада, надійшла відси значна підмога добровольців, які підчас дальшого походу скріпили головну армію.

ОБЛОГА МАРМОРОСЬКОГО СИГОТУ. — ПЕРША СУТИЧКА З РУМУНАМИ.

Дня 16. січня 1919. вийшов головний відділ війська з Рахова проти Мармороського Сиготу. Без спротиву зайняли оселю Берлебаш над Тисою, а потім Лішову на головному шляху, який сьогодні належить до Румунії. Тамошні мадярські залізничники, що довідалися заздалегідь про похід гуцулів, успіли ще в останній хвилині забрати відтам щось двацять льокомотив, які інакше булиб попали в руки гуцулам та вможливилиб прискорення дальшого походу на Сигіт і Хуст.

Гуцульське населення у Вишові привитало ясінських земляків як визвольників і вийшло їм назустріч із великою процесією з хоругвами та священиком, який під звуки дзвонів благословив машируюче військо. До Вишови прийшли також гуцульські делеґати з Лугу, які сповістили, що самі вже мадярів роззброїли та прогнали. У Лузі також прилучилися при дальшому поході багато добровольців. Відси пішли походом на Великий Бичків, де на вістку про гуцульське повстання збіглося з гір багато гуцулів і інших верховинців. Тут також оставили військову залогу, а красномовні делеґати взялися зараз вербувати молодих і старших людей до війська, яке помалу, одначе постійно зростало. Як вирушили з Бичкова, мали вже 12 старшин, 10 скорострілів і більше як 1,000 вояків, усі узброєні в нові кріси. Тепер мали гуцули до свого розпорядження також чотири залізничі поїзди з льокомотивами та подостатком залізничого персоналу.

Ще тогож дня дійшли гуцули до Мармороського Сиготу та обступили його з нішнього чехословацького боку. Заки ввійшли до міста, відбули нараду, чи мають остатися в місті, чи лише розтаборитися перед містом і вдоволитися обсадою стратеґічних точок. Тут прийшло до суперечки. Гуцульські старшини боялися мадярської зради, тому хотіли остатися поза містом, галицькі старшини були за те, щоб іти до міста. Коли сиґітські мадяри побачили, що неприятель зволікає, вислали депутацію, яка заявила, що місто піддасться, просили ввійти у місто та обіцювали, що дадуть війську всього, чого потребуватиме, головнож харчів.

Це рішило. Гуцули ввійшли у місто, де зайняли головні касарні й інші важні будинки. Мадярська міська поліція осталася на службі, одначе по місті ходили гуцульські стежі та вважали, щоб ніде не дійшло до нарушення спокою. І як зізнавали мадярські очевидці, **гуцульське військо поводилося тоді дисципліновано.** Команда гуцульської армії видала була приказ, у якому строго заборонювала воякам усяке насилля супроти місцевого населення та загрожувала винуватцям 25 буками на прилюдному місці. Також зовнішня охорона міста була забезпечена трьома залогами. Із них найбільша, старшинська, складалася з двох сотень, а стояла у селі Фаркашів (по румунськи Вадуль) на стації напроти Акна Шуґатаґу, де були сильні румунські відділи. Другий слабший відділ охороняв міст на Ізі, а третій, всього вісім вояків, охороняв залізничий шлях коло Сигітської Комори, щоби на випадок якоїсь пригоди, забезпечувати відступ до Великого Бичкова.

Тих відділів, на думку галицьких старшин, було досить для охорони міста і залоги. Та дальші події виявили, що то була помилка.

Гуцули одержали в Сиготі нову підмогу, а з Галичини приїхали кілька старшин, щоб гуцулів зорґанізувати по військовому; приїхали були теж досвідчені підстаршини, які мали створити кадру та вишколювати мужву. Тому, що між гуцулами та старшинами прийшло до непорозуміння, начального команданта Воробця усунули, а його місце зайняв вищий старшина д-р Маєр, родом із Буковини. Його прислали задля того зо Станиславова з чотирма іншими українськими старшинами. Та і після тієї зміни гуцули не були вдоволені. Впевняли, що старшини входили у взаємини з місцевими жидами та мадярами, не вміли перед ними мовчати, так, що жиди та мадяри про наміри армії були краще повідомлені, ніж гуцули.

А всеж мадяри та жиди не довіряли гуцулам. Мадярська армія тоді була вже зовсім здеморалізована. Одначе в недалекій Великій Бані та в Копальнях Акни Шуґатаґу (бувший Семигород) стояли сильні румунські відділи. Вони ці копальні срібла хотіли собі забезпечити після відходу Макензенової армії. Румуни також могли тепер інтервеніювати, бож румун відвічний ворог мадяра. А всеж сигітські мадяри воліли румунів ніж зненавидженого „раба" гуцула, який поважився виступити проти своїх бувших панів...

Тому сигітські мадяри потайки вислали до румунів послів, між ними і бувшого активного надпоручника, ренеґата Кіндрича. Вони представили положення румунським старшинам зовсім інакше, ніж в дійсности було. Впевняли, що Мармароський Сигіт зайняли здеморалізовані, грабіжницькі большевицькі відділи, які граблять, убивають і грозять, що пустять місто з вогнем; добре булоб, щоб румуни заздалегідь зайняли місто та охоронили перед загладою. Впевняли теж, що в Марморосьķім Сиготі впали в руки большевиків великі засоби харчів, одежі і муніції, а того всього дуже недоставало румунській армії.

Румунський командант дався вкінці переконати, що дійсно добре булоб зайняти Мармороський Сигіт. А це місто вже тоді румуни вважали наче приналежним до своєї держави. Йшло лише про те, як „большевиків" заскочити, відрізати їм відворот у гори та відібрати їм добичу. І в цьому сигітські мешканці показалися добрими інформаторами.

(Дальше буде).

Такі часи.

До дверей стукає гість:

— Чи можу бачитися з паном Довгошийкою?

— На жаль, нема його, вже вийшов! — відповідає служниця.

— Як? Яж його щойно бачив крізь вікно!

— Так, але мій пан вас скорше побачив!

———o———

Відповідь.

— Знаєте, вчора мав я приємність пізнати вашу жінку.

— І ви називаєте це приємністю?!

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ГОЛОВНЕ ПИТАННЯ?

У промові нюйорського ґубернатора Лімена, виголошеній на відкритті леґіслятури нюйорського стейту, знаходиться уступ про молодь, у котрому говориться:

„Маємо нині 600,000 позашкільної безробітної молоді у віці від 16 до 25 років. Їх проблеми вимагають нашої уважної й розумної застанови. По всьому стейті треба робити заходи, щоб розслідити причини поширеного безробіття молодих осіб, ствердити впливи, що на них ділають, та припоручити законодатному тілу міри, потрібні для збільшення робітности та поборення шкідливих впливів".

Натиск у цім уступі промови повинен бути на слові „позашкільної", бо це, що ця момолодь колись ходила до школи, має велике значіння для її почувань. Адже її вчили в школах, що Америка може дати працю кожному, хто лише до неї має охоту.

МОЛОДЬ І ЗЛОЧИНСТВО.

„Молодеча злочинність це лиш одна мала частина широкого питання", говорив Лімен.

Під широким питанням він очевидно розумів питання молоді.

Тоді, як деякі ґазети, коли молода людина допуститься якогось злочину, пробують лучити цей злочин не з широким питанням молоді в Америці, але з вузеньким питанням його походження чи дуже вузьких особистих відносин.

І коли Лімен каже цю справу наперед розслідити й радить леґіслятурі для її розсліду встановити спеціяльну комісію, деякі люди без ніякого розсліду, без ніякої навіть у цій справі застанови беруться видавати присуди про людину, про її родину, про ввесь нарід.

ЗЛОЧИНСТВО МОЛОДІ И ФАБРИКА.

Заки стейтова леґіслятура таку комісію встановила, навіть заки ґубернатор виголосив їй свою пораду, в Ричмонді, в стейті Вірджінія, на зборах Американського Союзу для Поступу Наук виступив д-р Пол Л. Шродер з рефератом про висліди розслідів, що їх над молодечою злочинністю робив уже довшими роками Інститут для Досліду Молоді.

Інститут прийшов до переконання, що головним розсадником злочинства серед молоді в Америці є промисл. Мовляв, фабричні „сломзи", себто нужденні міські частини довкола фабрик, наводять молодь на дорогу злочинства.

Чи правда це, чи неправда, на всякий випадок до такого висліду прийшли вчені люди на основі довгого розсліду. Як же тепер супроти них виглядають ці готові висновки, роблені на скору руку ріжними ґазетярами, які до тої справи зовсім не мають ніякого підготування й свої висліди роблять відповідно до „політичної" потреби хвилі?

„ВИБИРАЙ СОБІ, КОТРИЙ ТИ (ТОБІ) МИЛИЙ".

Недавно появилася книжка С. В. і М. Г. Едлундів під сенсаційним заголовком: „Вибери собі роботу й бери її собі".

Як уже з заголовка книжки видно, автори обіцяють читачеві навчити його дістати всяку роботу, якої лише він собі захоче.

Один критик почав свою статтю про цю книжку словами: „Автори (цеї книжки) мусять мені простити, коли я дивився підозрілим оком на книжки, що пробують сказати безробітним, як дістати роботу".

Мені здається, що найкращим мірилом доброти цеї книжки булоб, якби автори показали нам, що вони потраплять добути собі такі роботи, яких самі забажають.

Почав був свого часу один чоловік видавати бизнесовий місячник і обіцяв у проспекті місячника в першому зшитку, що він навчить усякого бизнесмена, як вести добре бизнес і охоронятися від банкротства. Місячник на третьому зшитку збанкротував.

ПРАЦЯ И ДЕМОКРАТІЯ.

„Ці (молоді безробітні) люди й інші, подібні до них, становлять хребет нашої демократії", говорив ґубернатор Лімен.

Що саме він під цими словами розумів, не зовсім ясно. Чи не думав він сказати, що як не дати молоді праці, то від цього може пропасти демократія?

Адже комуністи й фашисти саме цим доказують вищість своїх систем, що, мовляв, у них усі роблять і безробітних нема.

ПРАЦЯ И ТОТАЛІТАРИЗМ.

Ґенерал Гю Джансон, відомий фейлетоніст, каже, що це зовсім інша річ дати кожній людині працю при демократії, ніж давати працю в тоталітарній державі.

У демократичній державі, як громадянинові дати працю, він може її відкинути. У тоталітарній державі підданий мусить приняти таку працю, яку йому дадуть. Мовляв, диктаторові, Сталінові чи Гітлерові, легко зібрати більше число здорових людей і післати їх на роботу, даючи їм як заплату лише ліжко й їжу.

КАТОРЖНА ПРАЦЯ БЕЗ ВИНИ.

Ґенерал Джансон каже, що така праця (під диктатурою) ріжниться від праці кримінальника лише тим, що при ній нема попереднього засуду за злочин.

З цього читач мав би догадатися, що ніяка людина, котра до вини не почувається, на таку працю не присталаб.

Але чи уявляє собі ґенерал, на що здібна людина, коли стане перед маревом голодової смерти?

ПРАЦЯ И ВОЛЯ.

Ґенерал Джансон признається, що він перебрав цей арґумент від іншого ґезетяра, Пола Малона. Виходилоб, що два ґазетярі годяться на думку, що при праці воля вибору праці є дуже важна.

Що ґенералові Джансонові й Малонові ця справа важна, можна припустити. Припустім навіть, що вона важна кожному американцеві. Але чи важна ця справа кожній людині?

Доносять, що по Німеччині ходить від уст до уст така анекдота: Хвалився німець голяндцеві, як то робітникові добре живеться тепер у Німеччині. Кожний має роботу. Щоб лише хотів робити. А, маючи робиту, кожний може жити. Має мешкання, одіння, їжу, напиток. „Що ви на це скажете?" — питатся німець голяндця. „Чи можете ви сказати це про свій край? Чи можете ви подати хочби одну добру річ, для котрої у вас краще жити, ніж у нас?"

„Я всетаки волію Голяндію", говорив голяндець. „Як до мого дому застукає хтось у четвертій годині рано, то я певний, що то ніхто інший, лише молочар".

Голяндець видно цінив високо політичну волю. Та чи міг він говорити за німця? Адже на любов арґументу нема. Любить один попа, інший попадю, а ще інший попову дочку.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

ЛОС АНДЖЕЛЕС, КАЛІФ.

Відчити про Україну.

Дня 14. грудня м. р. в „Сантюз Сентер" дав п. Ф. Луців відчит про Україну на зборах учителів. Другий доклад про наш край дано в Університеті Південної Каліфорнії дня 4. січня б. р. На той останній відчит промовець був запрошений відомим у цих сторонах професором політичних наук, д-ром А. Полизойдесом, греком, котрий свого часу бував в Україні. Проф. Полизойдес дає постійні авдиції на радіо про політичні події, а також пище про ті справи в декількох ґазетах. Він то одержав від промовця декілька сконфіскованих українських часописів з краю, котрі показував своїм студентам.

Відчит в університеті був у роді інтервю — питань та відповідей. Питання ставив д-р Полизойдес, а відповідав п. Луців. Коли м. ін. промовець заявив, що українці, це 45-міліоновий нарід, що йде вперед, щоб здобути собі волю, присутні студенти нагородили його рясними оплесками.

Л. Федорович.

БОФАЛО, Н. Й.

Віче.

Заходом усіх орґанізацій, що існують при українських громадах міста Бофало, відбулося 20 листопаду велике українське протестаційне віче проти ляцьких звірств. На віче прибуло велике число людей не тільки з міста Бофало й околиці, але також з Канади, з міста Торол, Онт., і Торонто, Онт. Цей протест знайшов відгомін на сторінках американської преси. А на другий день польська преса розплакалась, що українці знов зачинають накидатися з „небилицями", котрі це є правдиві.

Віче відкрив предс. Стефан Децик і в своїх словах представив присутнім значіння зібрання і зясував хвилю, котрої не можна було довше замовчати. Треба було виступити і розкрити перед світом ті кривди, що їх поляки завдають українському народові. До дальшого пояснення покликав професора Никифора Григорієва, котрий у своїй довшій промові представив присутнім події котрі тепер діються на рідних землях.

Другим бесідником був Вол. Цьопик, котрий американською мовою відізвнався до присутньої молоді і вияснив їй значіння хвилі і прикре положення українців у старім краю. На ті слова відізвались голоси зпоміж молоді, що вони всі, скільки сил стане, будуть старатися ставати в обороні поневолених українських земель. Предс. Децик, забираючи голос, заявив, що нинішня хвиля є траґічна і висока. Він завізвав присутніх до жертв. Люди не жалували грошей і складали, що могли, щоб той протест можна було вислати і тимсамим кривду, заподіяну нашим рідним, представити перед світом.

Після промов відчитано резолюції, які таврували польські і мадярські зазіхання на Карпатську Україну, польські пацифікації і палення церков та домагалися від світових потуг самовизначення для всіх українських земель, а під сучасну пору зокрема для тих, що є під Польщею.

Резолюції принято через повстання з місць, а також ушановано повстанням новий уряд Карпатської України і припоручено вислати ґратуляційну телеґраму на руки о. Волошина.

На закінчення відспівано „Ще не вмерла Україна". Збірка принесла поверх $170.

Зложили по $5: від. 49 Союзу Українок, П. Сторожук; О. Слоюк $5; по $2: П. Шпірак, А. Ковалів; по $1.50: Р. Вайда, П. Судак, Варвара Судак; по $1: Г. Видиш, І. Левкуц, С. Рудий, Анна Качор, С. Баринич, Т. Новосядлий, Анна Попелюк, Марія Кавалір, С. Мельник, Софія Долинська, Л. Стець, Е. Тимкович, С. Надяк, С. Боднар, І. Пастернак, П. Качор, П. Лютий, П. Родаляк, Н. Сорока, І. Ґут, М. Леськів, В. Кіналь, М. Студений, Д. Жук, С. Калина, М. Снайчук, о. А. Воронкевич, Д. Стефанюк, І. Сидорович, Н. Видиш, І. Кіналь, М. Чабак, С. Крачишин, П. Пасека, С. Брицкі, І. Лютий, І. Когут, Анна Кучабська, П. Володка, М. Долинявка, Л. Залепа, Г. Коринківський, Ольга Семчишин, І. Мелиш, Г. Цьопик, М. Фарийон, Е. Гнатишин, С. Хорт, Катерина Вальницька, І. Самуляк, Т. Кузіна, А. Попелюк, Г. Ґура, М. Кулик, О. Коваль, Д. Колотило, А. Макогон, В. Яблонський, І. Колотило, Л. Курпіта, Н. Бабала, П. Возьний, А. Зеньо, І. Луцишин, В. Кордуба, А. Даниляк, Анна Видиш, В. Пласконич, Бронислава Ворґатюк, А. Мовчанюк, В. Шеремета, М. Симпович, Бахурський, Бахурська, Ткач, Слабак, Мандяк; по 50 ц.: Д. Панкевич, Ю. Мовчанюк, Березюк, В. Коршиловський, І. Поточук, Т. Новосядлий, І. Гах, Е. Ленський, М. Левицький, Н. Дякун, Скуземський, М. Бростко, Д. Чередар, М. Ганець; решта дрібними.

Стефан Децик, предс.;
Евген Тимкович,
Іван Мелиш, секретарі.

З РУХУ ПО ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗУ

НЮ ЙОРК, Н. Й.

З річного засідання на народні цілі.

В пятницю, 30 грудня 1938, відбулися річні збори 204 відділу У. Н. Союзу. До перепровадження тих зборів увійшли: п. Дмитро Галичин, як предсідник, пані Станислава Гурин, як заст. предсідниці і п. І. Крочак, як секретар.

Забираючи уряд предсідника зборів, п. Галичин виголосив вступну промову, в якій сказав, що він радіє з того, що той відділ, до котрого він належить, належить до найсильніших у цілім У. Н. Союзі. Опісля він покликував урядників відділу до складання звітів. Складали звіти: предсідник відділу Е. Ляхович, заступниця предсідника пані А. Гладун, секретар М. Близнак, касієр А. Ґелетій і голова контрольної комісії М. Мороз.

Зо звітів урядників виходило, що 204 відділ У. Н. С. впродовж останнього року виконав усі ухвали, які запали на минулих річних зборах. Дальше, відділ, як член нюйорського Центрального Комітету, брав активну участь у всіх місцевих національних підприємствах, які влаштовувано з боку цього Комітету. Відділ також належить до окружного комітету відділів У. Н. Союзу в Ню Йорку, заходом якого в минулім році влаштовано Союзовий Здвиг та створено спортову дружину з молоді, приналежної до У. Н. Союзу. Стверджено також, що в біжучім році приєднано до відділу 111 повнолітних членів, а 45 до молодечого департаменту. Річний оборот в касі виносив $13,724.-07. З того вислано титулом належитостей до головної каси У. Н. Союзу $12,045.60, а виплачено на ріжні народні цілі, тут в Америці і в старому краю, $382.62. З того на визвольну боротьбу вислано $141, пресовий фонд „Націоналіста" $10, Рідну Школу $15, інвалідів $5.80, „Просвіту" у Львові $25, Карпатську Україну $35, Світову Виставу $80, Укр. Університетське Товариство $25, на піддержку спортової дружини $25. Решта як вкладка до Центрального Комітету. В касі відділу лишилося $1,079.

М. Мороз в імені контрольної комісії заявив, що все діловодство відділу знайдено в найкращому поряку й поставив внесення, щоб уступаючому урядові уділити абсолюторію через повстання з місць. Члени внесок приняли і його виконали.

На черговий рік вибрано такий уряд: Евген Ляхович, предсідник, пані Станислава Гурин, містопредсідниця, Микола Близнак секретар, Іван Крочак заступник секретаря, Андрій Ґелетій, касієр. Контрольна комісія: Микола Мороз, Еміліян Гришко і Павлина Різник. Контрольори хорих пані А. Гладун і Іван Гриньо. Хорунжі: Павло Марко й Іван Ґонтарук.

Збори одноголосно ухвалили такі постанови: Щоби повести серед української суспільности широку кампанію за збудування відповідного нового Українського Народнього Дому в Ню Йорку. Ухвалено виплатити з каси відділу $100 на народні цілі, а саме: На Карпатську Україну $35, на визвольну боротьбу $35, на політичних вязнів $30. Ухвалено впродовж року влаштувати три підприємства, а дохід з одного підприємства призначити на народні цілі. Присутні члени на зборах добровільно зобовязались оподаткувати себе по $1 на народні цілі, головно на поміч Карпатській Україні. Таки зараз на зборах виконали своє зобовязання отсі члени: А. Ґелетій, М. Кривий і пані Величко по $2; по $1: Е. Ляхович, М. Близнак, І. Крочак, Д. Галичин, М. Мороз, В. Душник, Анна Гладук, П. Мартинюк, Анастасія Душник, Р. Лапіка, П. Марчук, Т. Недошитко, М. Осадчук, о. Л. Весоловський, І. Дусаненко, М. Дутко, М. Бродин, В. Гасій, пані С. Гурин, І. Хміль, Марія Ґонтарук, Е. Гришко, П. Редчук; по 50 ц.: В. Ярич, В. Гавришків, М. Пацканик. З ухвалених грошей з каси і зібраних від членів вислано через Обєднання $100 на Карпатську Україну.

Іван Крочак, секр. зборів.

Мойше вмер у Берліні.

Мойше був колись багатий жид. Але прийшли злі часи, нові кличі, теорії, арійці, антисеміти, криві носи, прості носи, пікети, погроми...

Мойше зійшов на дідівські торби. Врешті занедужав і помер.

Коли Мойше вмирав, то просив, щоб до могили дати йому жебручі торби.

На тім світі стрічає свого одновірця.

— Я є, каже, Карло Маркс...
— Ну-ну, а я є Мойше...
— Що там маєш у торбах?
— Проценти.
— Які проценти?
— Від твого „Капіталу".

Тому ховався.

Суддя: Отже ви в третій годині після півночі залізли до мешкання сусіда. Що ви там мали робити?

Обвинувачений: Я був пяний і думав, що то моє мешкання.

Суддя: — Так? А як надійшла господиня хати, то чому ви ховалися в кухні, щоб вона вас не побачила.

Обвинувачений: Бо я думав, що то моя жінка надходить.

Був би добрий.

— Мамусю, в оголошеннях є, що в театрі потрібно кількох статистів. Що то є статисти?

— То такі актори, що виступають на сцені, але нічого не говорять.

— Ну то наш татко міг би бути дуже добрим статистом; правда, мамо?

НАСЛІДКИ БУРІ.

Сильна вітрюга на побережжі Тихого океану понищила доми від Санта Барбари, в Каліфорнії, до Сан Дієго. На світлині: морські хвилі ламають доми на побережжі в Лонг Бічу.

UKRAINIAN WEEKLY

(Concluded)

ST. VLADIMIRSS DEFEATED AT WOONSOCKET, R. I.

On Christmas Day in probably what was the most exciting game since their debut in January, 1937, the St. Vladimir Ukrainian Basketball team of New York City went down to defeat at the hands of their hosts the strong Holy Trinity Ukron team at Woonsocket, the present state champs of Rhode Island. The final score was 53-48.

St. Vladimir's led throughout the game till the 4th quarter, but it soon became evident that the long and strenuous journey of the previous night and the lack of sleep was taking its effect upon them, for the Holy Trinity squad with plenty of fresh reserves forged ahead in the closing minutes of the game and went on to win.

Up to this date St. Vladimir's has been unbeaten in New York City. Teams they have conquered are: American-Ukrainian "Lodge" 48-36; American-Russian Sokols (twice) 41-31 and 40-24; Carteret (N. J.) Ukrainian Club 63-40. Games have been arranged here in New York with the Bridgeport, Conn., Ukr'n team (state champs) on Jan. 29th; New Britain, Conn. Ukr'n team on Feb. 19th. All these games will be played at the Stuyvesant High School gym, 339 E. 15th St., between 1—4 P. M. on Sundays.

The St. Vladimir's team through its Athletic Program is promoting a feeling of friendship and good sportsmanship among the Ukrainian groups of the surrounding States. A good spirit is constantly being developed and new friends and lasting friendships are made thusly by these active and always interesting contests.

MICHAEL PRYLUCKI.

CAMPBELL COSSACKS BEAT AKRON FIVE IN CLOSE CONTEST

The Campbell Cossacks opened their season in the Ukrainian Federatee League Tuesday (Dec. 20) night at Penhale gym with a victory over the Akron Ukrainians by a score of 29-23.

A crowd of a few hundred spectators jammed the gymnasium to get a glimpse at the Campbell team in action.

The first quarter ended in a scoreless deadlock with both teams playing a defensive game. In the second quarter Shabella, the fleet-footed forward for the Campbellites, made a sensational side shot for the first goal of the game. He then made a free throw and another field goal to put the Cossacks in front 5-0. Stoko Gill the Youngstown College football star, made another field goal to make the score 7-0. All this time the Rubber City quintet was unabe to get through the Campbell defense. Finally, the Akronites started long range shooting. They found their mark and made two field goals and a free throw to end the first half with Combell leading 7-5.

The second half Coach D. Bury made a change in the Cambell line up. Stahura played center and W. Gill playing forward while Shabella was out. Akron seemed to open up their passwork that penetrated the Campbell defense. The Rubber boys made three goals in rapid succession. When the hurricane blew over the score was 12 to 9 in favor of Akron. The third quarter ended at 14 to 14. Shabella went back into the game while the Akronites were scoring.

The last quarter was rough and tough. It seemed more of a football game than basketball. The scoring was about even, 17-17, 19-19 and 21-21, finally ending at 29-23. Muzinsky was the star of the evening on the offensive and defensive.

"PANTHO"

PROTEST MEETING IN YOUNGSTOWN

The Ukrainians of Youngstown and vicinity held a mass meeting Sunday, December 11, at 3:00 at the Ukrainian Hall, Rayen Ave., to protest the treatment of Ukrainian people residing in native provinces now under Polish occupation.

Rev. John Zabawa, of the Holy Trinity Greek Catholic Church, and Rev. Stephen Musiychuk, of Sts. Peter and Paul Greek Orthodox Church, were the main speakers at the meeting, which was sponsored by the two churches and twenty-five other Ukrainian organizations of the district. It is an important fact that after a few years this is the first time all the Ukrainians of both churches united for a protest of this kind.

The meeting was opened by the chairman, John Dorosky, and conducted by Maksym Olenych, who are also presidents of O.D.W.U. branches 28 and 37.

An interesting musical program was offered by the choirs of the Holy Trinity and Sts. Peter and Paul Churches under the direction of Prof. D. Kohut and Rev. Musiychuk, respectively.

The young Ukrainian Nationalists, Misses Irene Musiychuk and Kathryn Yourstrowsky, gave inspiring talks in English to the Ukrainian youth.

Later in the program all the representatives of the various organizations were called to the platform, and each donated for the support of Carpatho-Ukraine.

Father Musiychuk read the resolutions which were adopted at the meeting and were sent to the U. S. government and officials in Great Britain, France, Germany, Italy and Poland. One of the resolutions asserted that a union of all the Ukrainian territories as a sovereign state will be the only solution of the Ukrainian problem.

The meeting was closed with the Ukrainian and American national hymns sung by the choirs and the audience.

IRENE MUSIYCHUK.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Тов. Дарахівщина, від. 275, відбудуться в суботу, 14. січня, вечором точно в 8. годині. Просяться членів і членкиць прибути на ці збори, бо є важні справи до полагодження, котрі не скінчено на річних зборах. Приведіть нових членів та впишіть їх до У. Н. Союзу й до Товариства; принимається без вступного. — С. Рибак, рек. секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. На річнім мітінґу Бр. св. Володимира, від. 65;, що відбувся 2. січня, вибрано такий уряд на 1939. рік: Яків Красновський, предс.; Василь Гарбовський, заст.; Григорій Налева, кас.; Андрій Смит, фін. секр.; Стефан Задорецький, рек. секр.; контр. комісія: Михайло Романович, Теодор Федош (мол.) і Теодор Ванца (мол.); надз. хорих: на Елізабет: Михайло Напованець і Антін Зизяк; на Бейней: Петро Циктор і Семен Прокопик; на Гарвук і Келінворт: Дмитро Щерба; делегати до Центр. Комітету: Яків Красновський і Теодор Федош (мол.); делеґат до Нар. Дому: Теодор Лупяк. Мітінґи Братства будуть відбуватись в 2. суботу по першім у 7. годині звечір, в салі парохіяльній при Савт Стр. Мітінґ за місяць січень відбудеться цеї неділі, 15. січня, зараз по Сл. Божій. — Андрій Смит, 321 Washington Ave., Elizabeth, N. J.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Місячні збори Українського Національного запомогового Тов. Дністер, від. 361, відбудуться в суботу, 14. січня в салі під ч. 217-19 E. 6 улиця в Ню Йорку. Всі члени повинні явитися обовязково, бо є важні справи до вирішення. Рівнож члени повинні забрати тікета на баль, котрий відбудеться 11. лютого. Не явившийся член заплатить кару після статута. Зночатком Нового Року ставаймо всі до праці як одна родина! Річні збори Тов. „Дністер" від. 361 відбулися 31. грудня 1938 року під ч. 217-19 E. 6 ул. На зборах вибрано новий уряд на 1939. рік: Ілія Гузар, предс.; Максим Савіцький, заст.; д-р Семен Семидчук, заст.; Петро Кучма, фін. секр.; Іван Галичин, кас.; Микола Левкович, заст.; Теодор Гулька, рек. секр.; контроля книжок: Дмитро Чорнюк, Михайло Никифорчин і Михайла Мельник; тростісі: Григорій Прийма, Іван Зборовський і Михайло Александер; бібліотекар: Михайло Олексів і Андрей Даниль..., прапорщики: Павло Гаврис і Василь Бучинський; опікуни хорих: Петро Свистун, Евстахій Скоревич, Максим Панків, Микола Добрянський, Василь Кіт, Марія Никифорчин, Марія Садова й Дмитро Полийчук. — Теодор Гулька, секр. рек., 602 E. 11th St.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Місячні збори Бр. св. Івана Хрестителя, від. 270., відбудуться в неділю, 15. січня, в 2. годині пополудні, в У. Н. Домі, 181-183 Флiт ул. Просяться членів прийти і поплатити свої місячні належитости, и довжних членів проситься сплачувати свої залеглости. На річних зборах 1. січня ц. р. вибрато той самий уряд, що був у минулому році. В справах братства і відділу проситься вдаватись на адресу секретаря: Михайло Бараи, 27 Spruce St., Jersey City, N. J.

КОТСВИЛ, ПА. Річні збори Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 248., відбудуться в неділю, 15. січня, в годині 1., бо на попередні збори члени не зійшлися. Отже проситься членів прибудьте як один, бо буде вибір уряду на 1939. рік. — М. Пик, предс.; В. Черненький, кас.; П. Турчин, секр.

СЕЙНТ КЛЕР, ПА. Річний мітінґ Бр. св. Кирила й Методія, від. 31., відбудеться дня 15. січня, в галі церковній, в годині 12. Довгуючі члени, старайтеся вирівняти свій довг. Хто не вирівняє, буде суспендований. — Іван Огарік, предс.; Михайло Томко, секр.

ГЕЙЗЛЕТОН, ПА. Річні збори Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85., відбудуться в неділю, 15. січня, в 1. годині пополудни, в Юніон Гол, Норт Вайомінґ ул. Кожний член обовязаний прийти на час і бути присутним на зборах. Буде справоздання фінансове і інші важні справи. Члени, котрі не вирівняли своєї вкладки з минулого року, наражаються на суспедовання. — В. Шипуля, предс.; Мих. Полівка, кас.; О. Костюк, секр.

На поході.

Вона: Не говори, Микольцю, ввесь час на вітрі, бо буде тебе потім горло боліти.

Він: В такім разі то мені й вдома не вільно говорити, бо ти все „робиш вітер" з кожної дрібниці.

ПОСМЕРТНІ ВІСТІ

Дня 7. січня 1939. року помер в Перт Амбой, Ню Джерзі,

ДАНИЛО ПЕТРІВ,

довголітній член Тов. Зап. Січ, від. 155 У. Н. Союзу, в Перт Амбой.

Покійний походив зо села Долини, повіт Рогатин. Був добрим Союзовцем і щирим українцем.

Похорон відбувся 11. січня при участи членів Від. 155., родини й приятелів. Тлінні останки відпроваджено до української гр.-кат. церкви, а потім на місце вічного спочинку.

Вільна земля Вашингтона Йому перомі!

А. Яричевський, секр.

Дня 30. грудня 1938. упокоївся в Бозі в Джинет, Па.,

ВАСИЛЬ СЕНЧИШИН,

предсідник Братства св. Арх. Михаїла, від. 41. У. Н. Союзу.

Покійний був родом з Куніва, пов. Старий Самбір, Зах. Україна. До У. Н. Союзу вступив 28. лютого 1922. р. Прожив літ 58 і залишив після себе жену Марію і пятеро дітей, з яких троє поженених, а двох наймолодших хлопців залишилося при матери.

Бл. п. Василь був щирим українським патріотом і як такий завжди брав живу участь у народній роботі.

Похорон відбувся дня 1. січня 1939. з дому жалоби до укр. прав. церкви св. Арх. Михаїла. Після похоронних відправ, довершених всеч. о. Григорієм Хомицьким, тлінні останки зложено на вічний спочинок на парохіяльнім цвинтарі. Крім місцевого братства св. Арх. Михаїла, від. 41. У.Н.С., в похороні взяло участь Братство У. Н.С. з Ренкін, Па., як рівнож члени Чорноморської Січи, сотні 6. з Ембридж, Па., і 28. з Джінет, Па., під проводом окружного команданта п. Михайла Венковського з Ембридж. Великий здвиг народа, який взяв участь в похороні, найліпше свідчив, як загально любленим і шанованим був бл. п. Василь Сенчишин.

Спочивай в мирі, брате наш і друже, а ця американська земля нехай буде Тобі пером!

За уряд Бр. св. Арх. Михаїла, від. 41. У. Н. С.:

Михайло Терпко, секр.

ЧЕМПІОН.

На кудкудакаючій й кукурікаючій виставі дробу в Ню Йорку, на котрій виставлено понад 6,000 штук расових курей, качок, гусей і іншого домашнього птатства, дано першу нагороду когутові Купера з Ленсдейла, Па.

Хоче жити.

В Совєтах відбувається віче в звязку з граничними інцидентами на сході.

— Ванька, хочеш воювати?

— Очевидно, що так!

— І підеш, як охотник?

— Піду.

— А чому так спішишся на війну?

— Бо хочу трохи пожити.

Пояснила.

— Мамо, що то є газетні качки?

То є, синку, так: коли газета пише, що десь корова вродила четверо телят, то три три телята — це будуть газетні качки.

Союзова Банда

ДО РОДИЧІВ І ВСЕГО УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ В МІСТІ КЛІВЛЕНДІ И ОКОЛИЦІ!

В ціли створення **СОЮЗОВОЇ БАНДИ**, котрої брак так сильно дається відчувати, бо чужинецькі подібні організації вже давно це посідають й дають розголос не тільки своїм організаціям, але й націям, тому нині ми радо ділимося вісткою з Вами, що учитель музики, наш союзовець **Василь Лесько згодився уділювати лекцій** на дутих інструментах за дуже умірковану ціну **всім тим хлопцям-союзовцям й тим, що ще вступлять в У. Н. Союз,** коли їх назвища й адреси будуть поручені й заподані тутешними союзовими відділами.

По ближчі інформації голоситися впрост до учителя Леська в У. Н. Домі при 14. вул., або на його слідуючу адресу: Mr. CHARLES LESKO, Schubert Music House & Studios, 116 PROSPECT AVE. Tel.: Florida 8436 W, or Cherry 0216, CLEVELAND, O.

О. Е. Малицький, контролер УНС. Стефанія Палівода, радна УНС.

Василь Загаєвич, окружний організатор УНС.

ТАРЗАН І ЗАБОРОНЕНЕ МІСТО.

(8)

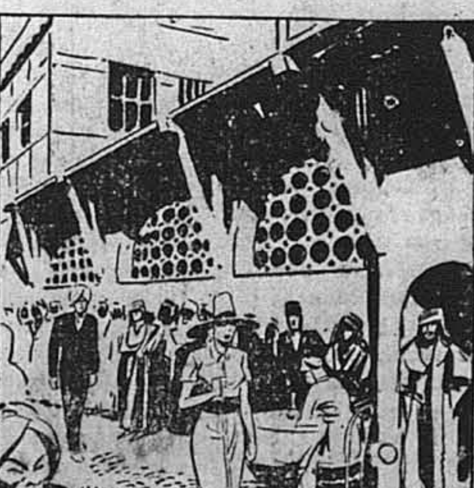
В той час, коли Тарзан розмовляв зо своїми товаришами, Атан Том в укритті говорив з Маґрою. Він розмахував руками і казився зо злости, що Маґра перешкодила йому в убитті Тарзана, якого він уважав за Браєна Ґреґорія. „Пощо ти до біса це зробила?" — питав він її. „Хіба ти залюблена в ньому, чи що?" „Можливо", відповіла загадково Маґра.

Том прискочив до неї і, киваючи перед нею пальцем, говорив: „Любов і бизнес не змішуються разом. Отож на другий раз тримай свою любов на увязі і не перешкоджай моїй роботі. Бо коли ще раз зробиш щось дурне, то ти знаєш, що зрадників чекає". Маґрі пробіг по шкірі мороз. Вона знала, що Том не жартує. А також знала, що значить робити йому наперекір.

По короткій мовчанці вона ділово заговорила: „Забудьмо про це й вертаймось назад до нашої роботи. Нашим завданням є дістати від Браєна мапу, яка завела нас до забороненого міста. Вони мають мапу. Але ми можемо схопити щось таке, за що вони ту мапу виміняють. Наприклад, ми моглиб схопити Гелену....Таск міг би це дуже добре виконати".

В той спосіб та шайка уложила плян, щоб схопити Гелену, та за неї жадати мапи до столиці Атару. Гелена тимчасом безжурно йшла собі вулицями міста, не передбачаючи засідки. За нею слідкувала пара чорних хитрих очей Таска. Він мав приказ її схопити. Але він сам не знав добре, в котрім місці це найкраще зробити. Тому він слідкував за нею.